Posudek bakalářské práce Martin Pavlise :

Surrealismus v díle umělců sdružených později ve Skupině 42

Téma práce Martina Pavlise je velmi zajímavé jak historicky, tak teoreticky. Týká se totiž situace, kdy se několik uměleckých začátečníků, kteří se později projeví jako významné osobnosti své umělecké generace, potýká s pojetím aktuality uměleckého názoru.

Malíři František Hudeček a František Gross, sochař Ladislav Zívr, stýkající se už od studentských let, se tak v polovině třicátých let konfrontovali s problematikou surrealismu a vstupovali tak přímo do vrcholícího víru druhého, avantgardního cyklu vývoje českého moderního umění.

Pavlis se výborně seznámil s relevantním materiálem a literaturou, takže dovede podrobně a přesvědčivě vysledovat všechny peripetie tohoto procesu v kapitolách interpretujících jeho postup u zmíněných umělců. Dobře si uvědomuje, jak nejednoduchá, i když ve svém výsledku plně přesvědčující, byla recepce pařížského surrealismu už u jejich předchůdců z řad pozdějších " oficiálních" surrealistů, jako byl třeba Jindřich Štyrský. Navíc rozumí i významnému podílu teorie, která byla tím sofistikovanější, čím více surrealismus hlásal význam psychického automatismu a nevědomí. V tom směru Pavlis věnuje zaslouženou pozornost nejenom Bretonovi, Nezvalovi nebo Teigovi, ale zejména mladému Jindřichu Chalupeckému, který přímo ovlivňoval zmíněné umělce a svou formulí " nálezy nikoli vynálezy" jim naléval čistého vína.

Přínosem Pavlise je zejména třetí oddíl práce, kde důkladně probírá všechny experimenty se surrealistickými technikami, které Hudeček, Gross a Zívr prováděli v letech 1934 1935, od cadavre ecquis, přes koláž, frotáž, asambláž, " škrobákové struktury", po dekalcománii a objekt. Přitom dovede citlivě rozlišovat jedinečnost přístupu a charakter jednotlivých osobností a osobní i společné podmínky jejich hledání.

V neustále se vracející problematice vztahu osobního a společného, nebo generačního, ryze uměleckého a zároveň sociálního a ideologického, se rýsuje složitá, ale reálná síť vztahů komplikujících, ale zároveň zpřesňujících obraz české umělecké avantgardy v pokročilých třicátých letech. Zajímavou kapitolou je přitom vztah mladých umělců k divadlu a kulturnímu prostoru E.F.Buriana, kde nacházeli svou první skutečnou veřejnou tribunu.

Také obrazová příloha čítající 113. vyobrazení prokazuje, že Martin Pavlis shromáždil z rozličných zdrojů pozoruhodnou dokumentaci a svědčí o jeho zaujetí tématem.

Z těchto důvodů lze jeho práci plně doporučit k obhajobě.

Prof.PhDr.Petr Wittlich, CSc

Praha, 6.9.2011